

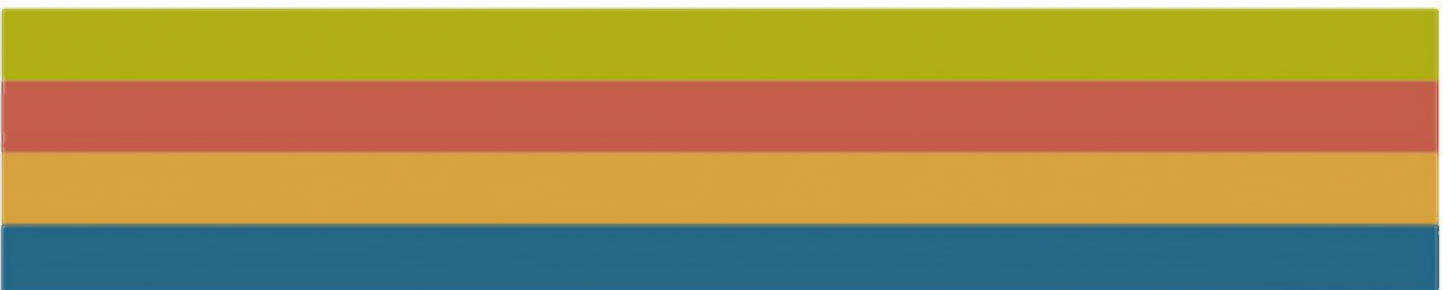

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Meanderende Maas

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

23 april 2020 / projectnummer: 3346

1 Advies over het MER in het kort

De Stuurgroep Meanderende Maas¹ wil met het project Meanderende Maas tussen Ravenstein en Lith de waterveiligheid borgen en de gebiedskwaliteiten versterken. Het integrale ontwerpproces heeft geresulteerd in een voorstel voor een voorkeursalternatief voor de beoogde dijkverbetering, rivierverruiming en gebiedsontwikkeling. Dit voorkeursalternatief bevat maatregelen zoals het uitgraven van meanders en geulen, aanleg van vegetatie en het versterken van dijken in het Brabantse deel van het gebied. Deze maatregelen zijn in 2028 gerealiseerd. Ook is een toekomstbeeld opgesteld dat vanuit gezamenlijke doelen en ambities een doorkijk geeft naar 2050. Beide, voorkeursalternatief en toekomstbeeld, zijn opgenomen in een interprovinciale structuurvisie (IPSV)². Voor het besluit over de IPSV is een milieueffectrapport (MER)³ opgesteld.

De provincie Noord-Brabant heeft, mede namens de Provincie Gelderland, de Commissie voor de milieueffectrapportage gevraagd te adviseren over het MER. In dit advies spreekt de Commissie zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

Wat blijkt uit het MER?

Het MER brengt de milieueffecten van twee kansrijke alternatieven in beeld. Beide alternatieven leveren een positieve bijdrage aan de gebiedsdoelen⁴ voor het project. Voor twee doelen is er onderscheid in de mate van doelbereik: het ene alternatief levert een maximale bijdrage aan het doel natuur, het andere levert een maximale bijdrage aan rivierverruiming. Dit komt ook terug in de effectbeoordeling: alternatief X scoort vanwege de aanleg van oobos en natuurdijken beter op natuur, terwijl alternatief Z beter is beoordeeld op recreatie, onder andere door bevaarbare meanders. Voor de overige milieueffecten zijn de alternatieven weinig onderscheidend. In de effectbeoordeling scoren beide alternatieven gelijk op het thema landschap ondanks het verschil in inrichting. Voor het toekomstbeeld is op een hoger abstractieniveau naar de effecten gekeken. Deze effecten zijn over het algemeen als neutraal of positief beoordeeld.

Wat is het advies van de Commissie?

De integrale aanpak van het ontwerpproces is goed terug te lezen in het MER. Het MER beschrijft welke keuzes gemaakt zijn om van de kansrijke alternatieven tot het voorkeursalternatief te komen. Het daaraan voorafgaande traject om van bouwstenen en mogelijke alternatieven naar kansrijke alternatieven te komen krijgt beperkt aandacht. Het MER bevat herhaalde beschrijvingen van de alternatieven waardoor de essentie van de tekst soms moeilijk is terug te lezen. Een uitgebreide toelichting op het doorlopen proces en de daarin gemaakte keuzes is wel terug te vinden in het bijbehorende Integraal Verkenningenrapport Meanderende Maas⁵ en het rapport Voorkeursalternatief Meanderende

---

¹ De Stuurgroep is een samenwerkingsverband tussen de waterschappen Aa en Maas en Rivierenland, provincies Noord-Brabant en Gelderland, gemeenten Oss, West Maas en Waal en Wijchen, het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, Rijkswaterstaat en Natuurmonumenten.

² Provincie Noord-Brabant en Provincie Gelderland, 2019. Ontwerp interprovinciale structuurvisie Meanderende Maas.

³ Waterschap Aa en Maas, 2020. Meanderende Maas, verkenning Ravenstein - Lith. Milieueffectrapport 1^e fase.

⁴ Er zijn acht gebiedsdoelen geformuleerd: dijken veilig maken, rivierverruiming, ruimtelijke kwaliteit versterken en beleefbaar maken, natuur en kaderrichtlijn water behouden en versterken, vrijetijdseconomie versterken, duurzaamheid bevorderen, woonklimaat en vitaliteit kernen verbeteren en ondernemerschap stimuleren.

⁵ Stuurgroep Meanderende Maas, 2019. Integraal Verkenningenrapport Meanderende Maas.

Maas⁶. De Commissie constateert dat de ontwikkeling van ooibos en (riet)moeras niet alleen aan natuurdoelen gekoppeld is maar ook aan provinciale duurzaamheidsdoelen op het vlak van CO₂-vastlegging⁷.

De Commissie is van oordeel dat het MER de essentiële informatie bevat om een besluit te nemen over de Interprovinciale Structuurvisie voor het project Meanderende Maas waarin het milieubelang volwaardig wordt meegewogen.

Tegelijkertijd doet de Commissie een aantal aanbevelingen voor de besluitvorming over de IPSV en voor het vervolg van het project. Het voorkeursalternatief wordt verder uitgewerkt in de planuitwerkingsfase waarin opnieuw een MER wordt opgesteld. Voor dit MER 2^e fase geeft de Commissie de volgende aanbevelingen:

- Breng de meerwaarde van het project voor natuur beter in beeld en onderbouw het functioneren van de meanders in het gebied.
- Zoek naar optimalisaties voor het dijkontwerp om zo het ruimtebeslag te verkleinen en de impact op het landschap te minimaliseren.
- Werk de met het voorkeursalternatief gekozen landschappelijke ambitie verder uit, licht de waardering van de Lelyzone⁸ toe en maak onderscheid in positieve en negatieve effecten.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie de aandachtspunten voor het vervolgtraject toe.

Figuur 1 Plangebied Meanderende Maas

Achtergrond

De stuurgroep Meanderende Maas is een samenwerkingsverband tussen de waterschappen Aa en Maas en Rivierenland, provincies Noord-Brabant en Gelderland, gemeenten Oss, West Maas en Waal en Wijchen, het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, Rijkswaterstaat en Natuurmonumenten. De stuurgroep wil in het plangebied Meanderende Maas zorgen voor waterveiligheid in combinatie met andere opgaven en ambities, zoals recreatie, economie en ecologie. In een verkenning (het project volgt de MIRT-systematiek⁹) zijn mogelijke oplossingen en alternatieven onderzocht met als resultaat een voorkeursalternatief.

Voor het project Meanderende Maas worden verschillende besluiten genomen. Eerst leggen de provincies Noord-Brabant en Gelderland het voorkeursalternatief vast in een interprovinciale structuurvisie. De

⁶ Stuurgroep Meanderende Maas, 2019. Voorkeursalternatief Meanderende Maas.

⁷ Provincie Noord-Brabant, 28 januari 2020. Brabantse bossenstrategie.

⁸ De Lelyzone is aangelegd bij het kanaliseren van de Maas benedenstrooms van Grave. Hierbij is aan weerszijden van de rivier een verlaagde zone in de uiterwaarden gegraven.

⁹ In het MIRT worden vier fases onderscheiden: de onderzoeksfase, de verkenningsfase, de planuitwerkingsfase en de realisatiefase. De werkwijze is uitgewerkt in de Spelregels van het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT). www.leerplatformmirt.nl.

structuurvisie bevat ook een doorkijk naar de lange termijn: het toekomstbeeld 2050. Voor de structuurvisie moet een plan-MER worden opgesteld omdat dit plan een kader biedt voor m.e.r.(beoordelings)plicht activiteiten, zoals de uitbreiding van een binnenvaarweg (categorie D3.1), de aanleg of wijziging van primaire waterkeringen (D3.2), landinrichting (D9) en/of de winning van oppervlaktedelfstoffen (C/D16.1).

Na het vaststellen van de IPSV wordt het voorkeursalternatief verder uitgewerkt en vastgelegd in een projectplan Waterwet, vergunningen en bestemmingsplanwijzigingen. Ook in deze fase wordt een MER opgesteld, het MER 2^e fase.

Waarom een advies?

De onafhankelijke Commissie m.e.r. is bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. De Commissie schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag - in dit geval Provinciale Staten van de provincies Noord-Brabant en Gelderland - stelt de interprovinciale structuurvisie Meanderende Maas vast.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door nummer 3346 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Toelichting op het advies

Het besluit over de IPSV sluit de verkenningsfase van het project Meanderende Maas af. Vervolgens wordt het voorkeursalternatief in de planuitwerkingsfase uitgewerkt tot een ontwerp met bijbehorende vergunningaanvragen en een MER 2^e fase. In 2019 heeft de Commissie een advies uitgebracht over de reikwijdte en detailniveau voor het milieueffectrapport voor het project Meanderende Maas (verder: advies R&D)¹⁰. Dit advies is van toepassing op zowel voorliggend MER als het MER 2^e fase. In het advies R&D adviseert de Commissie om (reken)modellen en kwantitatieve gegevens te gebruiken om de effecten van het voorkeursalternatief te beschrijven en te beoordelen.

Op basis van het nu voorliggende MER doet de Commissie in dit hoofdstuk een aantal aanbevelingen. Deze zijn bedoeld om de kwaliteit van de besluitvorming, nu en in de toekomst, te verbeteren.

2.1.1 Natuur

Meerwaarde van het project ook in het MER duidelijk laten zien

Natuur behouden en versterken is één van de acht gebiedsdoelen. Bij de effectbeoordeling voor natuur zijn vooral de wettelijke consequenties in beeld gebracht. Hierdoor zijn de alternatieven X en Z en het voorkeursalternatief alleen op het aspect Gelders Natuurnetwerk (GNN) en Natuurnetwerk Brabant (NNB) positief beoordeeld. Verder is de score neutraal (Natura-2000 gebieden en houtopstanden) of negatief (beschermde soorten). Dit leidt ertoe dat de effectbeoordeling geen goed beeld geeft van de meerwaarde van het project voor de natuur. Voor beschermde soorten, bijvoorbeeld, maken de in het MER opgenomen verspreidingskaarten duidelijk dat het plangebied in de huidige situatie nauwelijks gebruikt wordt. Voor het Natura 2000-netwerk, met gebieden in de uiterwaarden van Maas en Waal op

¹⁰ Commissie voor de milieueffectrapportage. Meanderende Maas Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport, 2019. <https://commissiemer.nl/adviezen/3346>.

afzienbare afstand, kan de natuurontwikkeling in Meanderende Maas de natuurverbindingen versterken en daarmee een positieve externe werking sorteren. Deze toegevoegde waarde wordt wel duidelijk uit de beschrijving van het doelbereik in het MER en het integraal verkenningenrapport¹¹. De Commissie beveelt aan om voor de besluitvorming over de IPSV de meerwaarde die het project duidelijk biedt helder in beeld te brengen. Voor het MER 2^e fase is vervolgens de aanbeveling om naast de negatieve effecten ook de positieve effecten voor natuur beter te laten zien.

In het verlengde hiervan wijst de Commissie erop dat realisatie van het NNB als opgave is geformuleerd maar ook als autonome ontwikkeling is beschouwd. De vraag is dan wat een oordeel op het aspect 'NNB en GNN en ecologische verbindingszones' toevoegt aan de effectbeoordeling. De Commissie geeft in overweging om in het MER 2^e fase en de samenvatting van voorliggend MER te benoemen dat de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) niet vanzelfsprekend is¹², maar dat het project Meanderende Maas op dit punt een belangrijke bijdrage levert. Hiermee is ook beter te duiden dat bepaalde NNN-deelgebieden binnen de Waarden en Ossekamp nog niet meegenomen worden binnen het project.

Meanders en nevengeulen

Alternatief Z en het voorkeursalternatief bevatten een aantal aangetakte nevengeulen en meanders. Deze zijn afgewogen ten opzichte van niet met de Maas verbonden wateren in alternatief X. De Commissie mist een beschrijving van de effecten van langsvarende schepen op deze geulen, bijvoorbeeld over het optreden van erosie als gevolg van stroming. Een toelichting op de waterdynamiek in deze geulen door scheepvaartbewegingen en recreatievaart ontbreekt: gaat het in de geulen om waterrecreatie op basis van spierkracht, zoals getoond in de dwarsdoorsneden in het VKA-rapport, of om krachtige en snelle motoren? Schuurt de geulmonding niet onnatuurlijk sterk uit, waardoor bijvoorbeeld stroomdalgraslanden wegslaan?

Een onderbouwing en uitwerking van het ecologisch functioneren van de verschillende nevengeulen en aangetakte meanders in het gebied ziet de Commissie als aandachtspunt voor het MER 2^e fase. Onderzoek daarbij hoe de beoogde doelen voor de Kaderrichtlijn Water en natuurdoelen voor de uiterwaard plaatselijk toch bereikt kunnen worden, ondanks de blootstelling aan beroepsvaart en verschillende vormen van recreatievaart. Een maatregel kan bijvoorbeeld zijn het aanbrengen van palenrijen voor een geulmonding. Via openingen is de palenrij passeerbaar voor vissen, andere waterorganismen en kanoërs, maar worden veel van de onnatuurlijke waterbewegingen door motorschepen gedempt.

Stikstofdepositie

Uit de natuurbeschermingswetgeving volgt dat een project of plan alleen doorgang kan vinden als de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of als de zogenaamde ADC-toets¹³ met succes wordt doorlopen. Ten opzichte van

---

¹¹ Zie paragraaf 8.1.5 van het MER en het Integraal Verkenningenrapport Meanderende Maas.

¹² In het regeerakkoord van Rutte II uit 2013 is besloten dat het NNN (voorheen Ecologische Hoofdstructuur) niet in 2018 maar pas in 2027 gerealiseerd hoeft te zijn. Het is de verwachting dat verwerving en functiewijziging van gronden voor nieuwe natuur de komende jaren nog lastig zal zijn omdat de voortgang afhankelijk is van de medewerking van grondeigenaren (Planbureau voor de Leefomgeving. Balans van de Leefomgeving, 2018).

¹³ De ADC-toets is een vervolg op de passende beoordeling wanneer blijkt dat de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied in gevaar komen, ondanks mitigerende maatregelen. De ADC-toets geeft antwoord op de vragen: zijn er alternatieven voor het project, is er een dwingende reden van openbaar belang en worden er voldoende compenserende maatregelen getroffen.

de huidige situatie zorgt het project voor een afname van de stikstofdepositie doordat het agrarisch gebruik komt te vervallen.

Het MER bevat een eerste analyse van de stikstofdepositie als gevolg van het project, op basis van een worst case scenario dat met AERIUS is doorgerekend¹⁴. Het MER brengt hiermee in beeld dat de verwachte toename van de stikstofdepositie als gevolg van de realisatie van het voorkeursalternatief klein is, en dat er mogelijkheden zijn om dit terug te brengen tot nul. De Commissie sluit zich aan bij de opmerking in het MER dat tijdens de planuitwerkingsfase een nadere uitwerking en detaillering plaats moet vinden op dit onderwerp.

2.1.2 Optimaliseren van het dijkontwerp

Het toets- en ontwerpinstrumentarium voor dijken is continu in ontwikkeling. Tegelijkertijd moet een MER zo veel mogelijk duidelijkheid bieden over de benodigde maatregelen en de impact daarvan om de effecten in beeld te kunnen brengen. De dimensionering van de voorgestelde dijken in het voorkeursalternatief is fors¹⁵ en daardoor het landschappelijk effect ook. Een eenduidige onderbouwing op de gekozen afmetingen (bijvoorbeeld 1:5 taluds bij de natuurdijk) ontbreekt daarbij. Voor alternatievenafweging richting het voorkeursalternatief is het ontwerp van de dijk niet bepalend. Wel beveelt de Commissie aan om in het MER 2^e fase te zoeken naar optimalisaties voor het dijkontwerp om zo het ruimtebeslag van de dijk te verkleinen en de impact op het aanzien van de dijk te beperken. Enerzijds door innoverende maatregelen in beeld te brengen en anderzijds door de mogelijkheden die het ontwerpinstrumentarium biedt te onderzoeken¹⁶. Deze optimalisaties kunnen de milieueffecten, zoals voor landschap, woonomgeving¹⁷ en duurzaamheid¹⁸, verminderen.

2.1.3 Landschap

Richting geven aan de ambitie

Uit de effectbeoordeling landschap en cultuurhistorie blijkt dat de landschappelijke ambities en de daaruit volgende leidende principes weinig richting geven om keuzes tegen elkaar af te wegen. Daarbij zijn negatieve effecten op bestaande landschappelijke waarden niet los beschouwd van positieve effecten van het voornemen, waardoor ze al snel tegen elkaar wegvallen. Alternatief X realiseert een aantrekkelijk nieuw landschap, terwijl alternatief Z teruggrijpt op het eerdere landschap, met name van vóór de Maaskanalisisatie. De alternatieven scoren even goed omdat beiden passen binnen de geformuleerde ambities. Het gevolg is dat het thema landschap voor de keuze van het voorkeursalternatief niet onderscheidend is. Vervolgens is het voorkeursalternatief (zoals beschreven in hoofdstuk 10 van het MER) opgebouwd uit een combinatie van de maatregelen uit de alternatieven X en Z, voortkomend uit een aantal integrale ontwerpoverleggen. In het voorkeursalternatief is de koers voor de dijk en de omgeving komen te liggen op het behoud van de bestaande ruimtelijke kwaliteit en de ontwikkeling daarvan. Hiermee is richting gegeven aan de ambitie voor het landschap. De Commissie beveelt aan deze hoofdlijn, die met het voorkeursalternatief is bepaald, in het MER 2^e fase consequent te onderbouwen en uit te

---

¹⁴ Bijlage V van het MER bevat de uitgevoerde AERIUS-berekening met een toelichting.

¹⁵ Bijlage II van het MER bevat dwarsdoorsnedes van het dijkontwerp voor de alternatieven X en Z.

¹⁶ Als voorbeeld noemt de Commissie de Dijkversterking Gorinchem-Waardenburg, waar tijdens de planuitwerkingsfase het ruimtebeslag van de berm sterk gereduceerd kon worden.

¹⁷ Zo vragen verscheidene bewoners in zienswijzen aandacht voor de impact van de dijkversterking op het uitzicht vanuit de woning en het ruimtebeslag op percelen.

¹⁸ Het thema duurzaamheid richt zich op grondverzet en transportafstand.

werken. Laat in de effectbeschrijving zowel de positieve als de negatieve effecten zien. Onderzoek en beschrijf mogelijke maatregelen om negatieve effecten te verzachten.

Waarde van de Lelyzone

Bij het kanaliseren van de Maas benedenstrooms van Grave is aan weerszijden van de rivier een verlaagde zone gegraven: de Lelyzone. In het advies R&D heeft de Commissie gevraagd aan te geven uit welke elementen de Lelyzone in het plangebied precies bestaat en welke waarden deze elementen vertegenwoordigen. Het MER gaat niet in op de in het plangebied aanwezige elementen en waarden van de Lelyzone. Omdat in beide alternatieven gekozen is voor het zichtbaar maken van de Lelyzone is dit niet onderscheidend in de keuze voor het voorkeursalternatief. De Commissie beveelt aan om in het MER 2^e fase de Lelyzone alsnog te beschrijven en te waarderen om van daaruit de manier waarop er in het plan mee wordt omgegaan goed te motiveren.

Ruimtelijke kwaliteit versterken en beleefbaar maken

Daarnaast heeft de Commissie tegen de achtergrond van het doel '*Ruimtelijke kwaliteit versterken en beleefbaar maken*' twee aanbevelingen. De eerste betreft het bezien in hoeverre een kademuur in Ravenstein als onderdeel van de dijkverbetering het karakter van de historische vesting versterkt, zoals nu is betoogd, of juist in vormgeving daar niet naar moet verwijzen¹⁹. Tegen dezelfde achtergrond kan worden bezien in hoeverre het herstel van de verdwenen strang bij Ravenstein als meekoppelkans is te ontwikkelen²⁰.

2.1.4 Samenhang met raakvlakprojecten

Het voorkeursalternatief voor de gebiedsinrichting Demen–Dieden²¹ is opgenomen in de alternatieven voor Meanderende Maas. De gebiedsinrichting Demen–Dieden bestaat uit het herinrichten van de uiterwaard; de versterking van de dijk langs dit gebied maakt onderdeel uit van het project Meanderende Maas. Om effecten op piping²² te voorkomen vindt vergraving in het project Demen–Dieden plaats op een afstand van 75 tot 80 meter vanaf de huidige dijk. Mochten optimalisaties in het dijkontwerp leiden tot een minder groot ruimtebeslag door de dijk dan kan daarmee meer ruimte beschikbaar komen voor herinrichting. De Commissie beveelt aan om in het MER 2^e fase de eventuele kansen die hieruit voortkomen uit te werken.

2.1.5 Nautische veiligheid

Het thema scheepvaart is summier omschreven in het MER. Onduidelijk is wat de intensiteiten van zowel beroepsvaart als recreatievaart zijn in het plangebied. Een goed beeld van de referentiesituatie is nodig om de effecten van de toekomstige situatie te kunnen beschrijven, bijvoorbeeld voor het aspect nautische veiligheid. Ten aanzien van de voorziene (betere) scheiding tussen recreatievaart en beroepsvaart is niet duidelijk gemaakt of de vaarroute voor de recreatievaart door de Gouden Ham de verplichte route is of slechts een mogelijkheid. De vaarroutes door de meanders zullen voor de doorgaande recreatievaart niet de voorkeursroute vormen en daarmee ook niet voor een scheiding tussen recreatievaart en beroepsvaart zorgen. Recreatievaart is overigens niet toegestaan in het Burgemeester

¹⁹ Een bewoner wijst er in een zienswijze op dat in de historische situatie op de betreffende locatie geen sprake is geweest van een stads- of vestingmuur.

²⁰ Een belangenvereniging heeft hier in een zienswijze een voorstel voor uitgewerkt.

²¹ <https://www.k3.nl/projecten/demen-dieden>

²² Wanneer door stroming van water onder de dijk zanddeeltjes meegevoerd worden, kunnen holle ruimtes ontstaan, ook wel 'pipe' genoemd. Door deze holle ruimtes kan de dijk instabiel worden en bezwijken; dit mechanisme heet 'piping'.

Delenkanaal²³. Het aantakken van de toekomstige meander met recreatievaart in De Waarden is daarmee niet mogelijk²⁴.

De Commissie beveelt aan om in het MER 2^e fase de referentiesituatie goed in beeld te brengen. Denk daarbij aan aantallen scheepvaartbewegingen van zowel beroeps- als recreatievaart. Breng vervolgens de verwachte veranderingen voor de scheepvaart (zowel intensiteit als vaargedrag) in beeld en beschrijf wat de effecten hiervan zijn. Hierbij kan gedacht worden aan (nautische) veiligheid, erosie (aangetakte geulen) en natuurwaarden.

2.1.6 Bereikbaarheid

Het veer Maasbommel–Megen wordt ook in de toekomstige situatie gehandhaafd, al is in het toekomstbeeld ter plaatse van de toegangsweg natuurontwikkeling voorzien. Maak in het MER 2^e fase duidelijk wat de effecten van het verlagen van de veerstoep bij Maasbommel en de beoogde natuurontwikkeling zijn op de bereikbaarheid en het functioneren van het veer²⁵.

Het voorkeursalternatief bevat een voorstel voor toekomstige (recreatieve) routestructuren. Laat bij de uitwerking van het ontwerp zien hoe de resultaten van het participatieproces gebruikt zijn om tot een goede inrichting van de toekomstige infrastructuur te komen²⁶.

2.1.7 Beheer en onderhoud

Het thema beheer en onderhoud richt zich in het MER op de waterkerende functie van de dijk. De Commissie verwacht dat beheer en onderhoud ook voor andere thema's belangrijk is. Denk daarbij aan (de beoogde ontwikkeling van) natuurwaarden en nevengeulen (in relatie tot sedimentatie en erosie). De Commissie beveelt daarom aan in het MER 2^e fase het thema beheer en onderhoud breder te benaderen dan in het voorliggende MER.

2.1.8 Grondbalans

De grondbalans in het MER geeft een samenvatting van de grondstromen. Door de grondbalans in het MER 2^e fase verder uit te werken wordt zichtbaar wat de benodigde hoeveelheid grond, de herkomst en de kwaliteit ervan (fysisch en chemisch) is²⁷. Deze informatie is nodig om de milieueffecten goed te kunnen beschrijven. Denk bijvoorbeeld aan de verkeerseffecten op basis van de (verwachte) vervoersbewegingen tijdens de realisatiefase en de ontwikkeling van natuurwaarden in relatie tot de bodemkwaliteit.

---

²³ Havenbeheersverordening gemeente Oss 2017.

²⁴ Verschillende zienswijzen van bewoners wijzen op mogelijk onveilige situaties waar beroepsvaart en recreatievaart elkaar tegen kunnen komen (zoals bij het Burgemeester Delenkanaal en de ontgraven meander in de Waarden) en bij toename van recreatievaartuigen in de nabijheid van strandjes (zoals bij de doorsteek naar de Gouden Ham bij Appeltern).

²⁵ Bewoners vrezen dat het veer vaker dan in de huidige situatie buiten werking gesteld wordt en vinden dit vanuit de bereikbaarheid onwenselijk, zo blijkt uit zienswijzen van de gemeente West Maas en Waal en een bewoner.

²⁶ Meerdere bewoners merken op dat de voorgestelde routestructuren invloed hebben op de privacy (fiets- en wandelpaden direct langs bestaande tuinen) en/of veiligheid (door afsluiting of juist openstelling van bestaande wegen).

²⁷ De grondbalans geeft ook inzicht in de kwaliteit van eventuele overschotten en daarmee de economische waarde. In zienswijzen wordt het belang van vrijkomend materiaal benadrukt.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. Casper van der Giessen
drs. Marinus Kooiman
drs. Allard van Leerdam
drs. Aletta Lüchtenborg (secretaris)
drs. Marieke van Rhijn (voorzitter)
drs. Frank Wijnants

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Interprovinciale structuurvisie

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit D03.1 (uitbreiding van een binnenvaarweg), D03.2 (aanleg of wijziging van primaire waterkeringen), D09 (landinrichting), C16.1 (winning van oppervlaktedelfstoffen).

Bevoegd gezag besluit

Provinciale staten van de provincies Noord-Brabant en Gelderland

Initiatiefnemer besluit

Stuurgroep Meanderende Maas (gemeenten Oss, Wijchen en West Maas en Waal; Waterschap Rivierenland en Waterschap Aa en Maas, provincie Noord-Brabant, provincie Gelderland)

Bevoegd gezag m.e.r.-procedure

Provincie Noord-Brabant

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie heeft alle zienswijzen en adviezen gelezen die het bevoegd gezag tot en met 26 maart 2020 heeft toegestuurd. Ze heeft ze in haar advies verwerkt, voor zover relevant voor het MER.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3346](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

